

Raads *informatie*brief

Betreft rapport Strategische Verkenning, bouwstenen voor bestuursakkoord 2010-2014.

Inleiding

Voor u ligt de Strategische Verkenning, bouwstenen voor een bestuursakkoord 2010-2014. Een instrument geïntroduceerd in het Rekenkamerrapport "Regeren is Vooruitzien" (februari 2008). Het geeft een schets van voor de stad relevante maatschappelijke trends en ontwikkelingen. We brengen daarmee de uitdagingen en opgaven voor de Eindhovense samenleving in beeld.

De Strategische Verkenning 2009 is een product van de ambtelijke organisatie. Bij het samenstellen is geprobeerd een zo groot mogelijke objectiviteit te betrachten. Deze informatie is van belang voor de politieke en bestuurlijke discussie bij de vorming van een nieuwe coalitie. De Strategische Verkenning geeft zicht op de opgaven, het smeden van een nieuw bestuursakkoord is aan de politieke partijen.

Besluit van college van burgemeester en wethouders

Wij hebben besloten kennis te nemen van het rapport Strategische Verkenning, bouwstenen voor bestuursakkoord 2010-2014.

Argumenten

Rekenkamerrapport Regeren is vooruitzien

In 2007 heeft de Rekenkamer onderzoek gedaan hoe te komen tot een toekomstgericht proces voor de totstandkoming van een programmabegroting nieuwe stijl. Uit het onderzoek is onder andere gebleken dat de politieke prioriteiten van een nieuw college sneller duidelijk moeten worden en beter vertaald moeten worden naar de begroting. Hierdoor wordt de politieke sturing van de begroting verbeterd. Ook heeft de Rekenkamer in haar rapport Regeren is Vooruitzien geadviseerd dat het begrotingsproces moet starten met een periodieke (a-politieke en door het ambtelijk apparaat aan te leveren) toekomstverkenning. Met de gemeenteraadsverkiezingen in maart dit jaar is nu de tijd aangebroken om een strategische verkenning beschikbaar te hebben als input voor het nieuwe coalitieakkoord.

Middels deze raadsinformatiebrief worden alle huidige raadsleden en -fracties geïnformeerd. De griffie zal deze brief (inclusief bijlage) tevens verzenden aan de 'nieuwe' partijen.

Ter inzage gelegde stukken

Rapport Strategische Verkenning, bouwstenen voor bestuursakkoord 2010-2014, januari 2010.

Burgemeester en wethouders van Eindhoven,

A. Brunninkhuis, secretaris

AA09056390

gemeente Eindhoven

Strategische Verkenning

Bouwstenen voor bestuursakkoord 2010-2014

Strategie

Definitief
Januari 2010

WH/AA09040422

Colofon

Uitgave

Gemeente Eindhoven

Strategie

Datum

Januari 2010

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3

Voorwoord 4

1	De Staat van Eindhoven 5
1.1	Brainport Eindhoven als context 5
1.2	Schaalsprong in 'excelleren' en 'Basics' 6
1.3	Dilemma 7
1.4	Prioriteiten huidige bestuursperiode 7
1.5	Eindhoven blijft groeien. 9
1.6	Financiële positie 9
1.7	Focus en prioriteiten 10
2	Algemene richtinggevende trends 11
2.1	Demografische ontwikkelingen 11
2.2	Economische ontwikkelingen 11
2.3	Bestuurlijke complexiteit 12
2.4	Doorcentralisatie vanuit het Rijk 12
2.5	Nadruk op duurzaamheid 13
2.6	Technologische ontwikkeling 13
3	Opgaven voor Eindhoven 14
3.1	Bedrijvigheid, werk en inkomen 14
3.2	Zorg en welzijn 15
3.3	Onderwijs en Jeugd 16
3.4	Kunst, Cultuur en Sport 17
3.5	Openbare orde en veiligheid 18
3.6	Bestuuren Burger 19
3.7	Bedrijfsvoering en organisatie 21
3.8	Wonen en Wijken 22
3.9	Infrastructuur en bereikbaarheid 23
3.10	Ruimtelijke kwaliteit en openbare ruimte 25
3.11	Duurzaamheid en milieu 26
3.12	Brainport Eindhoven / Economische ontwikkeling 27

Voorwoord

Voor u ligt de Strategische Verkenning, bouwstenen voor een bestuursakkoord 2010-2014. Een instrument geïntroduceerd in het rekenkamerrapport "Regeren is Vooruitzien" (februari 2008). Het is de eerste keer dat een ambtelijke Verkenning ten behoeve van een bestuurswisseling in Eindhoven het licht ziet. Het geeft een schets van voor de stad relevante maatschappelijke trends en ontwikkelingen. We brengen daarmee de uitdagingen en opgaven voor de Eindhovense samenleving in beeld. De Strategische Verkenning 2009 is een product van de ambtelijke organisatie. Bij het samenstellen is geprobeerd een zo groot mogelijke objectiviteit te betrachten. Deze informatie is van belang voor de politieke en bestuurlijke discussie bij de vorming van een nieuwe coalitie. De Strategische Verkenning geeft zicht op de opgaven, het smeden van een nieuw bestuursakkoord is aan de politieke partijen.

Op dit moment wordt tevens gewerkt aan een nieuwe Stadsvisie Eindhoven. In de debatten daarover komen eveneens trends en ontwikkelingen naar voren die van belang zijn voor de toekomst van Eindhoven. In mogelijke toekomstige Verkenningen zal deze visie een belangrijke onderlegger zijn.

In de afgelopen periode is gestuurd middels bestuurlijke thema's (programma's) naast de reguliere raadsprogramma's. Dit geeft (bestuurlijke) focus, maar er blijkt ook sprake te zijn van overstructurering als gevolg van een veelheid aan ordenings-principes¹. Wij streven naar slimmer aansturen, beter organiseren, meer focus op implementatie en realisatie en het inbedden van deze kop op de bestaande raadsprogramma's in de voorliggende periode.

Na een lange tijd van economische voorspoed staan we nu aan de vooravond van een tijd van bezuinigen en kerntakendiscussies. Hoe lang deze situatie zal duren en welke sporen die zal nalaten, is nu gissen. Eindhoven zal echter verstandig met de middelen om moeten gaan. Dit betekent efficiënt taken uitvoeren, slim samenwerken en ook moeilijke keuzes durven maken. Als belangrijkste uitdaging voor de komende bestuursperiode zien wij dan ook het leggen van focus en het stellen van duidelijke prioriteiten in het licht van een krimpende kas. Dit is geen taak van de gemeente alleen. We moeten onze maatschappelijke en bestuurlijke partners mobiliseren: burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden. Parallel aan deze inhoudelijke Strategische Verkenning werken wij in opdracht van het college aan een strategie ten behoeve van bezuinigingen.

Directieraad
Januari 2010

¹ Rekenkamercommissie gemeente Eindhoven, Sturen op de achterbank, een onderzoek naar het gemeentelijk beleidsproces, december 2008.

I De Staat van Eindhoven

Een nieuw bestuur, nieuwe ambities en een aangepaste richting. Vanzelfsprekend, maar wel geënt op bestaand beleid. Visie en ambitie, en de maatschappelijke en fysiek-ruimtelijke effecten daarvan zijn omvangrijk. Bewoners, instellingen en bedrijven hebben zich gecommitteerd aan het beleid. Wijzigingen in visie en ambitie nemen tijd in beslag. Wel kunnen nieuwe accenten gelegd worden in de vorm van nieuwe prioriteiten, heroverwegingen op bepaalde terreinen en andere benaderingen. Ook kan een nieuwe bestuursperiode nieuw licht brengen op reeds gemaakte strategische keuzes.

Ten behoeve van dit proces is in de navolgende paragrafen eerst een beschrijving van de Staat van Eindhoven opgenomen. Met als hoofdvraag: waar staan we momenteel? Deze wordt uitgevoerd langs de volgende lijnen: wat is de context waarbinnen we opereren? Welke grote uitdagingen staan de stad te wachten? Wat is de 'erfenis' van het vorige bestuur? En tenslotte een beeld van de demografische en de financiële positie van de gemeente.

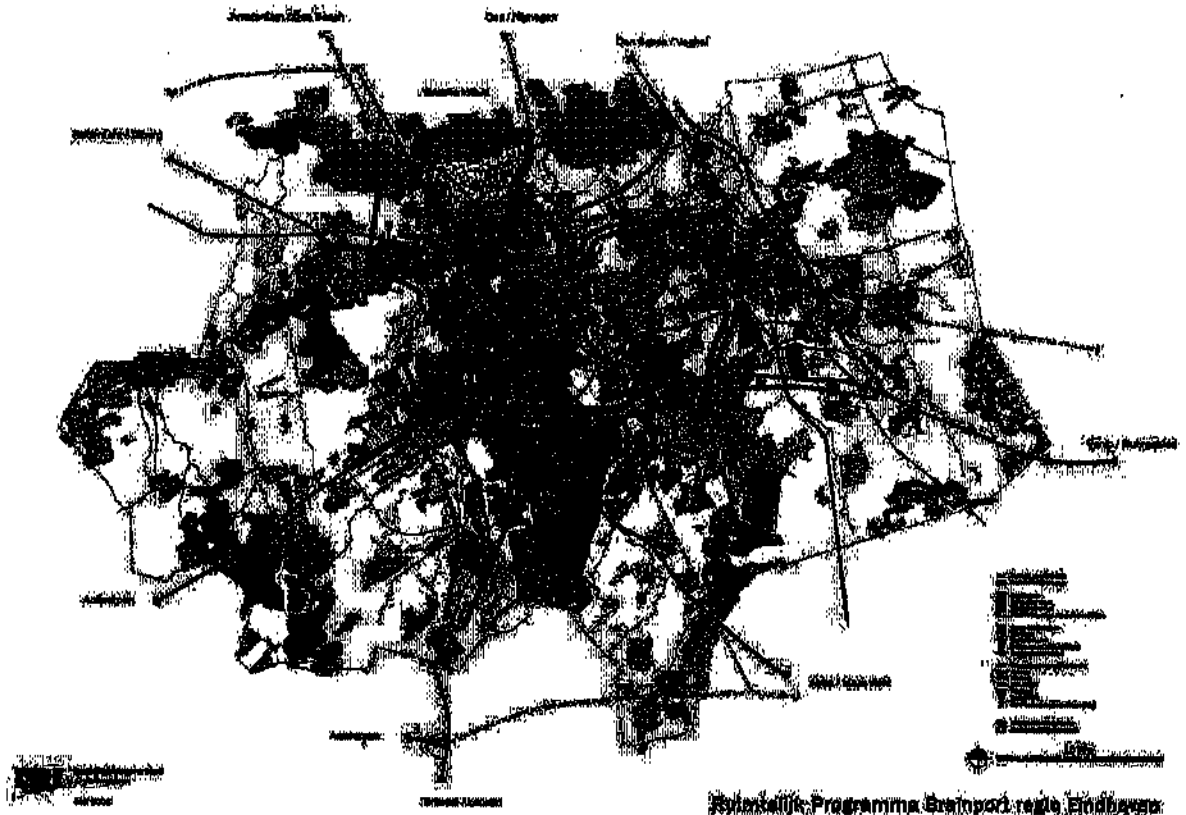
I.I Brainport Eindhoven als context

Brainport Eindhoven is dé toptechnologieregio van Nederland en de derde motor van de Nederlandse economie, naast Amsterdam (Schiphol) en Rotterdam (haven). Op het gebied van R&D uitgaven is Brainport Eindhoven in Nederland nr. 1, waardoor ons land op dit gebied ook Europees goed scoort en bijdraagt aan het behalen van de Lissabon doelstellingen. Europees wordt er ook gescoord als het gaat om o.a. competitiviteit, productiviteit en innovatiepotentieel. De ambitie van Brainport Eindhoven is excelleren als Europese toptechnologie (kennis-)regio, waarin innovatie de motor is voor duurzame economische en maatschappelijke ontwikkeling².

Begin oktober jl. heeft de Minister van Economische Zaken aangegeven het belang van de regio voor de nationale economie te erkennen. Eindhoven is gevraagd, analoog aan de Luchtvaartnota en de Havenvisie, te komen tot een samenhangende en integrale visie op Brainport Eindhoven. De visie is beoogd op het schaalniveau van Zuid-Oost Nederland met Brainport Eindhoven als belangrijke spil daarbinnen en met aandacht voor de grensoverschrijdende verbindingen met Vlaanderen en Nordrhein-Westfalen. Dit krijgt vorm door een nog te maken visie Brainport 2020 met concreet uitvoeringsprogramma.

Ondanks de positieve ontwikkeling van Brainport Eindhoven en de waarde voor de Nederlandse economie, is geconstateerd dat de regio op diverse domeinen extra zal

¹ Commissie Sistemans (2005): Brainport Navigator 2013. Lissabon Voorbij!

moeten investeren om haar internationale (concurrentie)positie te behouden³.
Uitdaging daarbij is om meer uit te groeien tot leider op het gebied van innovatie.
Brainport Eindhoven steunt op vier pijlers: people (arbeidsmarkt, onderwijs e.d.),
technology (R&D, innovatie), business (bedrijven) en basics (voorzieningen).

Investerings in de basics van Brainport Eindhoven blijken noodzakelijk. Er is de
ambitie om tot 2030 uit binnen- en buitenland 20.000 kenniswerkers te werven. Als
we onze aantrekkingskracht als toptechnologieregio willen versterken, vergt dat
grootschalig denken en zullen we in de toekomst moeten blijven investeren in onder
andere woonklimaat, voorzieningen, bereikbaarheid, bedrijventerreinen.

12 Schaalsprong in 'excelleren' en 'Basics'

Basis voor de ontwikkeling van Eindhoven is de profilering van deze regio als
Brainport Eindhoven van Nederland en de noodzaak om hierin een schaalsprong te
maken⁴. Het gaat daarbij om een deel over een schaalsprong in omvang, maar ook en
met name om een schaalsprong in kwaliteit: meer gedifferentieerd, mooiere,
groenere, beter bereikbare, veiligere woonmilieus, bedrijventerreinen en

³ MIRT-Verkenning Zuidoostvleugel Brabantstad (2008).

⁴ Ontwerp-Interimstructuurvisie 2009.

voorzieningen in de breedste zin van het woord. Zowel in het topsegment als in de 'basisbekabeling' van de hele stad. De kernopgave voor wat betreft de ontwikkeling zit dan ook in het behouden en versterken van de economische kracht en potentie van de regio, onder het gelijktijdig behouden en versterken van woonmilieus, groenstructuren en de voorzieningen in de stad. Dit is niet alleen een economische transformatie, maar evenzeer een ruimtelijke en sociale transformatie.

13 Dilemma

We constateren een spanning in de ambities van Eindhoven als centrumstad van de Brainport-regio en de 'grenzen van en aan de stad'. Vanuit de ontwikkeling Brainport staat Eindhoven voor forse opgaven in stedelijke ontwikkeling. Deze opgaven vloeien voort uit de ambities rondom Brainport in combinatie met kenmerken van de woon- en leefomgeving van de stad Eindhoven. Eén van de kenmerken van Eindhoven is de lage dichtheid. Hierdoor is het draagvlak voor een (top) voorzieningenniveau klein. Stedelijke ontwikkeling (in brede zin) wordt steeds complexer, ook in financiële zin. Vergroting van het draagvlak voor ontwikkeling is daarom nodig. Dit vraagt om andere bestuurlijke en financiële arrangementen met de Rijksoverheid en in samenwerking met de regio. Het traject Brainport 2020 zal daar een rol in moeten spelen.

14 Prioriteiten huidige bestuursperiode

Een nieuw bestuur formuleert haar eigen ambities en prioriteiten. Toch is het goed te kijken naar de 'erfenis' (de resultaten) van eerdere ambities. Het is goed deze te wegen en te houden tegen nieuwe ambities. Indien opportuun, kunnen ambities en gehaalde resultaten een vervolg krijgen.

Het coalitieakkoord Eindhoven Eén begon met de stelling dat er gekozen was "voor een bestuur wat zich inzet voor een sterke stad, waaraan levendige economie zorgt voor een internationale uitstraling en groei van werkgelegenheid voor iedereen. Een bestuur dat de ontwikkeling van de stad en zijn omgeving op duurzame en beheerste wijze gestalte geeft. Onze inwoners kozen vooreen sociale stad. Omdat economische groei alleen tot wasdom kan komen in een samenleving waarin niemand buiten de boot valt. Omdat een aantrekkelijke stad alleen aantrekkelijk blijft als iedereen deelt in de welvaart van de stad. Onze inwoners kozen vooreen bestuur wat ambities niet van bovenaf oplegt, maar hen betreft bij de vraag hoe ze ingevuld moeten worden. Een bestuur wat er voor zorgt dat mensen mee kunnen doen als het gaat om de vraag hoe hun leefomgeving eruit moet zien."

De huidige coalitie heeft resultaten geboekt op het terrein van Brainport Eindhoven. De naam is gevestigd en erkend. Er zijn veel stappen gezet op het gebied van het activerende armoedebeleid. Zorgtaken die tot de rijksverantwoordelijkheid

behoorden, maar zijn overgeheveld naar gemeenten, zoals de WMO en huishoudelijke zorg, zijn in Eindhoven op een eigen wijze opgepakt. Het jeugdbeleid is een voorbeeld met het centrum voor Jeugd en Gezin en de Spilcentra als het gezicht. Er is veel bereikt op het gebied van sport sportbeleid en sportvoorzieningen. Striip S is in ontwikkeling en ook Striip R staat op de rit om omgevormd te worden tot woongebied. Het woningbouwprogramma heeft een flinke duw gekregen en het collectief particulier opdrachtgeverschap staat op de kaart. De drie Krachtwijken hebben het integrale en gebiedsgericht werken een *boost* gegeven.

Het bereikbaarheidsprogramma Zuidoostvleugel Brabantstad, de Brãmpoort Avenue en het meerjarenprogramma Samen Investeren in Brabantstad is op een hoger niveau getild, integraal en met partners.

De ambitie kreeg vorm via de bestuurlijke thema's / programma's:

- Meedoen: uitsluiting door sociale, financiële, psychische en fysieke problemen tegengaan en zelfredzaamheid en talenten van inwoners versterken.
- * Brainport: economische structuurversterking / transitie van industriële mainport naar top-technologie- en designregio.
- * Actieve Jeugd: alle jongeren in Eindhoven herkennen hun talenten en ontwikkelen zich op zo'n manier dat ze uitgroeien tot zelfstandige, sociaal betrokken burgers.
- * Woningbouwproductie: kwalitatief en kwantitatief woningaanbod, o.a. door het vergroten en versnellen van de woningbouwproductie
- * Wijkvernieuwing / Krachtwijken: integrale gebiedsgerichte benadering gericht op de kwaliteit van de woningen, leefbaarheid en sociale stijging van individuen.
- * Bereikbaarheid: betere bereikbaarheid stad en regio, verandering van modelsplit ten gunste van meer fiets en OV, grotere verkeersveiligheid en betere luchtkwaliteit.
- * Burgerparticipatie: burgers moeten zich gehoord en serieus genomen voelen en het stimuleren van het zelforganiserend vermogen.
- * Duurzaamheid en Klimaatbeleid: klimaatbeleid (2035-2045 klimaatneutrale gemeente), kwaliteit in Bouwen en Wonen, duurzaam ondernemen.
- * Arbeidsmarktbeleid: mobiliteit van werkenden faciliteren (t.b.v. economische continuïteit en groei) en mobiliseren van inactieven (iedereen aan het werk).
- * Design: een 'enabler' van het innoverend vermogen van (kennis)industrie, steeds meer van sociaal-maatschappelijke betekenis.
- * Licht: met respect voor historie een innovatieve stad blijven op het gebied van Licht. Kernwaarden: innovatie, duurzaamheid en voorkomen van lichthinder.
- * Striip S: kwaliteitsverbetering van Striip S, de wijk en de stad door herontwikkeling van de bedrijfsbestemming in wervende woon-, kantoor- en centrumfuncties.
- * Veiligheid: verbeteren van het (objectieve) veiligheidsniveau en het verbeteren van de veiligheidsbeleving van de burgers.

1.5 Eindhoven blijft groeien.

Diverse prognoses, waaronder de provinciale prognose, geven aan dat in de komende jaren (tot 2025) de provincie Noord-Brabant en ook het SRE nog groeien. Dit geldt niet voor alle gemeenten, maar in ieder geval wel voor Eindhoven. De verdere ontwikkeling als Brainport Eindhoven en de instroom van buitenlandse werknemers uit Midden- en Oost-Europa zullen aan de bevolkingsgroei bijdragen.

Bovendien is het provinciale beleid al jaren gericht op het concentreren van de verstedelijking. Dit enerzijds om de steden voldoende draagvlak te geven voor hun functie als economische en culturele motor, anderzijds om het dichtslippen van het landelijke gebied tegen te gaan. Op provinciale schaal betekent dit dat het leeuwendeel van de woningbouw gerealiseerd moet worden in de (vijf) stedelijke regio's en dat de woningvoorraad in de stedelijke regio's verhoudingsgewijs sterker zal moeten groeien dan in de landelijke regio's.

Voor Eindhoven betekent dit dat volgens de provinciale bevolkingsprognose 2008 het inwonertal zal toenemen van 210.000 nu, tot ruim 227.000 rond 2030. De woningbehoefte groeit de in die periode nog met ruim 13.000 woningen, van circa 95.500 tot ongeveer 108.800 woningen. Dat het aantal benodigde woningen de toename van het aantal inwoners overtreft hangt samen met de voortzettende individualisering (sterkere huishoudensgroei). Het aantal eenpersoonshuishoudens neemt toe in alle leeftijdsgroepen.

1.6 Financiële positie

De gemeente heeft een solide financiële hulshouding. Ondanks dat 2008 afgesloten is met een te verklaren negatief exploitatieresultaat, is er nog steeds sprake van een verantwoorde vermogenspositie.

Er zijn nog veel onzekerheden als gevolg van de kredietcrisis. De verwachting is dat de economische recessie over het dieptepunt heen is. De kredietcrisis zal echter nog vele jaren gevolgen hebben voor bijvoorbeeld de arbeidsmarkt en de overheidsfinanciën.

Het kabinet heeft besloten het komende halfjaar (tot het voorjaar) te gebruiken voor 'fundamentele heroverwegingen'. Het is afwachten welke voorstellen straks worden gedaan door de werkgroepen van ambtenaren, die door het kabinet aan het werk zijn gezet om de overheidsfinanciën op orde te krijgen. Er zullen op nationaal niveau vergaande politieke besluiten over bezuinigingen en ombuigingen worden genomen. Gemeenten moeten er in het meest vergaande scenario rekening mee houden dat het Rijk vanaf 2011 3 miljard euro bezuinigt op de lokale overheden. Daarnaast is de verwachting dat het Rijk in deze bezuinigingsslag ook overheidstaken zal gaan decentraliseren.

Eindhoven moet rekening houden met een daling van 40 à 45 miljoen van de algemene uitkering uit het gemeentefonds (*worst case scenario*). Ook op de directe bijdragen van het Rijk aan het gemeentelijke beleid (doeluitkeringen / specifieke uitkeringen) zal worden bezuinigd. Daarnaast moeten we naar verwachting ook rekening houden met decentralisatie van overheidstaken. Daarbij drukt de recessie op korte termijn de eigen inkomsten (bijvoorbeeld legesinkomsten, maar ook minder grondtugifte, WOZ-Inkomsten (waardedaling) en parkeerinkomsten) en zullen de uitgaven op bepaalde terreinen groeien, met name die voor de bijstand. Ook het grondbedrijf gaat een nieuwe periode tegemoet. De exploitatie zit aan zijn grens, opbrengsten zullen nooit meer hetzelfde zijn. Tenslotte zullen er wensen zijn voor nieuw beleid.

inhoudelijk trachten wij te anticiperen op het kabinetsbeleid en de andere gevolgen van de kredietcrisis. Dit past in de toezegging van het college (d.d. 3 nov. 2009) met de huidige raad om in januari 2010 een plan van aanpak voor bezuinigingen te presenteren.

1.7 Focus en prioriteiten

Met de huidige financiële situatie ontkomen we niet aan bezuinigen en kerntakendiscussies. Harde keuzes zullen moeten worden gemaakt. Dit alles in het licht van het aanpakken van problemen in de samenleving en het creëren en verzilveren van kansen. Ook de Brainport-agenda vraagt om investeringen. Goede focus en (strategische) agendavorming is derhalve cruciaal. Met een goede agenda wordt het mogelijk in te zoomen op de taken: welke zijn er, welke zijn wettelijk verplicht, welke zijn gekoppeld aan beleidsprioriteiten, hoeveel geld is er mee gemoeid en hoeveel daarvan is beïnvloedbaar? Dit kan alleen met prioritering en scherpe keuzes met het oog op beheersbare maatschappelijke effecten. Een financieel beeld is uiteraard onderdeel hiervan maar moet nadrukkelijk niet het startpunt zijn.

Tenslotte; kerntakendiscussie en bezuinigen is geen taak van de gemeente alleen. We moeten onze partners mobiliseren: burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden.

2 Algemene richtinggevende trends⁵

2.1 Demografische ontwikkelingen

De demografische ontwikkeling wordt gekenmerkt door vergrijzing, ontgroening, het toenemen van de totale demografische druk, internationale gezins- en arbeidsmigratie en hulshoudverdunding. Op sommige plaatsen in Nederland is zelfs sprake van een krimpende bevolking. De babyboomers gaan binnenkort massaal met pensioen, waardoor minder werkenden meer gepensioneerden moeten onderhouden. De levensverwachting blijft stijgen. Er zijn dus niet alleen meer gepensioneerden, ze blijven ook langer een beroep doen op een pensioen. Ook de vraag naar zorg verandert hierdoor. Immigratie vormt een tegenkracht. De meeste nieuwkomers vestigen zich in buurten met inwoners met dezelfde etnische achtergrond.

Ook de toenemende individualisering heeft grote gevolgen. Er ontstaat een grote differentiatie aan arbeidsvormen, vormen van ondernemerschap, leefstijlen, culturen, waarden en normen. Door individualisering en verzakelijking ontstaat ook een bevolkingsgroep die niet meer is aangesloten. De individualisering komt ook tot uiting in een grote verscheidenheid aan woonvormen en in een verandering van allerlei 'publieke' voorzieningen (zorg, sociale zekerheid, onderwijs e.d.).

2.2 Economische ontwikkelingen

De economische ontwikkeling wordt gekenmerkt door internationalisering en globalisering, de opkomst van nieuwe economische grootmachten (de BRIC-landen; Brazilië, Rusland, India en China) en het verschuivende economische zwaartepunt in de wereld. Momenteel is er sprake van een wereldwijde economische dip. Algemeen wordt aangenomen dat er na verloop van tijd weer sprake is van economische groei en een toename van de koopkracht. De economische groei maakt dat de vraag naar arbeid niet verminderd bij een krimpende beroepsbevolking en de toenemende koopkracht zorgt voor vraag naar allerlei nieuwe producten en diensten. Dit betekent dat de andere motor van economische groei (ondernemerschap, innovativiteit, vernieuwing, dynamiek) steeds belangrijker wordt. Het ondernemerschap is ook nodig om de toenemende diversificatie van de lokale economie krachtig voort te zetten.

De toekomstige economische structuur is moeilijk te voorspellen. Vanuit maatwerk en massa-individualisering zullen voortdurend producten en diensten ontstaan die wij

⁵ Bronnen (BIO): De Weetgids steden en wijken 2009-2010 en de Trendgids voor de steden 2009, beide van Nicis. Dit instituut heeft op haar beurt gebruik gemaakt van, naast eigen studies, de scenario's van de drie planbureaus (Centraal Planbureau, Milieu- en Natuurplanbureau en Ruimtelijk Planbureau) in Welvaart en Leefomgeving uit 2006 en studies van het Global Strategy Institute van het Center for Strategie and International Studies (CSIS).

nu nog niet kennen. Deze ontwikkelingen zullen door de globalisering, de technologische ontwikkeling en de toenemende individualisering eerder versnellen dan vertragen. Over enkele trefwoorden zijn de deskundigen het wel eens: de verdergaande verdienstelijking van de economie, de toename van het aantal zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers), de groei van consumentendiensten en leisure en het op een nieuwe wijze combineren van economische functies (zoals bijvoorbeeld retail, leisure en sport). De demografische ontwikkeling en de wijzigende economische structuur hebben ook gevolgen voor de ontwikkeling van oude en nieuwe bedrijfslocaties. De kwantiteit en kwaliteit van de beroepsbevolking kan een belangrijke positieve of negatieve vestigingsplaatsfactor worden.

2.3 Bestuurlijke complexiteit

Er worden steeds zwaardere eisen gesteld aan de kwaliteit, bestuurskracht, snelheid en flexibiliteit van het bestuur. En dit in een steeds complexere omgeving. Gezocht wordt naar nieuwe besturing- en verantwoordingsmodellen en naar nieuwe, verdergaande vormen van samenwerking met burgers, ondernemers, maatschappelijke organisaties en medeoverheden. Ook het werken in (stedelijke) netwerken, globalisering en internationalisering heeft gevolgen voor het (lokale) bestuur. Steeds meer wordt binnen bestuur het accent gelegd op *governance*, een begrip dat aangeeft dat beleid niet simpelweg wordt bepaald en uitgevoerd door de gemeente, maar dat er sprake is van allerlei vormen van samenwerking tussen verschillende soorten partners.

Deze ontwikkelingen vallen samen met de opkomst van een maatschappelijke cultuur waarin weinig tolerantie is voor deze complexiteit en een toenemende onvrede over de rol van politici, bestuurders en managers. Publieke organisaties zouden 'over-managed' zijn, de regeldruk zou te hoog zijn en de kloof tussen beleid en uitvoering te groot.

2.4 Doorcentralisatie vanuit het Rijk

Burgers zijn steeds mondiger geworden en verhoudingen tussen organisatie en burgers worden steeds horizontaler. Overheden zijn weliswaar steeds professioneler, maar voor de verwezenlijking van hun beleidsdoelstellingen ook meer afhankelijk geworden van samenwerking met verschillende maatschappelijke organisaties. Regievoering komt in de plaats van een sturende of handhavende overheid. Samenwerking, ook publieke samenwerking, is een logisch antwoord hierop. Tegelijkertijd is de overtuiging gegroeid dat het gemeentelijke schaalniveau in veel gevallen het beste toegerust is om een antwoord te geven op maatschappelijke opgaven ('gemeente als eerste overheid'). De gemeenten zijn het gezicht van de overheid richting burgers.

Als gevolg van deze ontwikkelingen decentraliseert de landelijke overheid taken en bevoegdheden naar de lokale overheid. Hierin zijn verschillen per beleidsterrein.

Werk en Inkomen en Jeugd zijn voor een belangrijk deel gedecentraliseerd. Openbare orde en veiligheid (politie), volkshuisvesting (huurtoeslag) zijn wat betreft geldstromen grotendeels centraal of via politieregio's georganiseerd. Argumenten voor decentralisatie zijn onder andere de wens tot vermindering van de bestuurlijke drukte en tot ontschotting, de kennis van de werkvloer die bij gemeenten aanwezig is, de wens tot het komen van de één-loket-functie voor burgers en bedrijven en de wenselijkheid van het leveren van horizontaal geïntegreerde diensten zoals bijvoorbeeld bij de Wmo. Er zitten ook nadelen aan decentralisatie. Vaak wordt bij decentralisatie efficiencykorting toegepast. Ook is bij decentralisatie de centrale overheid bang voor rechtsongelijkheid in den lande. Dit zorgt ervoor dat de decentralisatie door de centrale overheid wordt ingekaderd, wat leidt tot een toename van de regeldruk. In het Bestuursakkoord 2008 is een groot aantal dossiers opgenomen waarover decentralisatieafspraken zijn gemaakt tussen Rijk en gemeenten. De verwachting is dat deze decentralisatie door zal gaan.

2.5 Nadruk op duurzaamheid

Het realiseren van duurzaamheid heeft vele aspecten: onder andere het reduceren van de emissie van broeikasgassen, de fijnstofproblematiek, mobiliteitsvraagstukken. Het klimaat verandert en de mens heeft hier invloed op. Voor de ontwikkeling van steden, en dus ook Eindhoven, is klimaatverandering een belangrijk issue. In de eerste plaats zijn steden met al hun economische activiteiten een belangrijke motor achter de toenemende temperaturen. Tegelijkertijd is het ook de stadsbewoner die met de gevolgen wordt geconfronteerd. De gevolgen van klimaatverandering liggen op het terrein van waterbeheer, veiligheid, transport, elektriciteitsvoorziening, natuurbeheer en volksgezondheid. In het omgaan met klimaatverandering zijn er twee mogelijke strategieën: minder broeikasgassen uitstoten (mitigatie) en het zich aanpassen aan klimaatverandering (adaptatie).

2.6 Technologische ontwikkeling

De toenemende digitalisering en informatisering blijft zijn invloed uitoefenen. Er blijven nieuwe producten en diensten ontstaan, (virtueel) communiceren kost nagenoeg niets en heeft vergaande consequenties, de snelheid blijft toenemen, functies worden in toenemende mate geïntegreerd en er blijven nieuwe beroepen, specialisaties, arbeidsvormen en arbeidsdelingen ontstaan.

In technologie is een rotsvast vertrouwen. Technologie wordt kleiner, goedkoper, slimmer, sneller en veel en veel beter. Informatie kent geen grenzen meer. Onderwijs zal meer en meer virtueel plaatsvinden, intermenselijke contacten verlopen via de computer, de noodzaak voor mensen om elkaar zakelijk fysiek te ontmoeten wordt kleiner. Dit biedt kansen voor intensievere internationale samenwerking tussen steden.

3 Opgaven voor Eindhoven

Onderstaande opgaven voor de stad zijn zoveel mogelijk in beeld gebracht via de bestaande raadsprogramma-onderdelen uit de begroting. Daar waarde onderdelen uit de begroting te gefragmenteerd zijn of meer logische koppelingen nodig zijn, is een nader onderscheid gemaakt. Bijvoorbeeld het programma Ruimtelijk uit de begroting is geknipt in de onderdelen Wonen en wijken. Infrastructuur en bereikbaarheid, Ruimtelijke kwaliteit en openbare ruimte en Duurzaamheid en milieu. Per onderdeel is in beeld gebracht welke grote ontwikkelingen de afgelopen jaren op de gemeente zijn afgekomen en welke stappen zijn gezet, en welke specifieke resultaten we hebben bereikt als stad. Daarna puntsgewijs een opsomming van de belangrijkste uitdagingen en dilemma's welke momenteel actueel zijn, binnenkort op ons af zullen komen en zaken waarover de gemeente een visie zal moeten vormen.

3.1 Bedrijvigheid, werk en inkomen

Waar staan we?

Door de economische recessie is het aantal werklozen in deze regio fors toegenomen. Zowel grote ondernemingen als het MK8 hebben mensen moeten ontslaan en/of deeltijd-ww aangevraagd. Het algemene besef is dat we talent niet voor de regio verloren moeten laten gaan. De gemeente probeert samen met de regio (gemeenten, werkgevers, onderwijsinstellingen) verdere groei van werkloosheid zo veel mogelijk te voorkomen. Daartoe is onder meer een Taskforce Arbeidsmobiliteit opgericht en een speciaal regionaal actieplan Jeugdwerkloosheid in uitvoering genomen. Naast het behoud van werkgelegenheid wordt daarbij ingezet op het zo lang mogelijk op school houden van jongeren en het behoud van talent (speelklaar krijgen en houden van mensen). De verwachting is dat na de periode van krimp de krapte op de arbeidsmarkt (door onder meer toenemende vergrijzing) zal terugkeren. Er zijn voldoende regelingen voor inkomensondersteuning. Blijvend punt van aandacht is de bekendheid en daarmee het gebruik ervan. Eindhoven loopt voorop in de aanpak van armoedebestrijding en schuldhulpverlening, in oktober 2009 is in Eindhoven een armoedegezant benoemd: de eerste van Nederland. Deze luis in de pels' moet knelpunten rondom armoede in de meest brede zin aan de kaak stellen, samenwerking tussen organisaties stimuleren en meedenken over verbeteringen

Uitdagingen en dilemma's

- Landelijk is de trend dat extra beleid en activiteiten voor kwetsbare groepen in de samenleving zijn gewenst.
- Dalende (rijks)budgetten. Versobering sociale zekerheid en AWBZ leiden tot extra druk gemeentefinanciën. Keuzes maken: welke groepen wel en niet faciliteren.

- Door de economische crisis (lang na-ijl effect) zullen meer Eindhovenaren een beroep doen op inkomensondersteuning. In 2010 en 2011 wordt een stijging van (jaarlijks) tien procent verwacht.
- Ook de druk op schuldhulpverlening zal toenemen. Vanaf 2010 behoort schuldhulpverlening tot de wettelijke zorgplicht van gemeenten.
- Vanaf 2010 ontvangen steden een breed participatiebudget (samenvoeging van het Werkdeel WWB, inburgeringsmiddelen en WEB/VE-middelen). De keuze voor inzet is aan de politiek.
- Nadenken over flankerend beleid om participatie te bevorderen en armoedeval tegen te gaan.
- Nadenken over mogelijke doorontwikkeling van geïntegreerde dienstverlening (maatwerk voor klant) via Werkplein Mercado: integraal inzetten van middelen om burgers te laten participeren (P-budget, WMO, WSW) en samenwerking met partners in uitvoering. Dit staat onder druk door dalende budgetten.
- invoering Wet Investeren in Jongeren (WIJ): het is nog onduidelijk hoe de Wet Wij gaat uitpakken en wat dit (financieel) voor gemeenten betekent.
- Verder ontwikkelen regionaal strategisch arbeidsmarktbeleid (Mismatch tussen vraag en aanbod arbeidsmarkt beperken).

3.2 Zorg en welzijn

Waar staan we?

Eindhoven heeft de hulp bij het huishouden aanbesteed. Keuzevrijheid, kwaliteit en continuïteit waren de belangrijkste pijlers van deze aanbesteding. Aan de geselecteerde aanbieders wordt een goede uurprijs betaald waardoor het voor hen mogelijk was om de alphahulpen in dienst te nemen (vanaf 1-1-10 verplicht door wetswijziging Wmo). Via het Stedelijk Kompas is beleid ingezet om afname te bewerkstelligen van het aantal kwetsbare personen in een maatschappelijk problematische situatie, vermindering van overlast door deze kwetsbare mensen en vermindering van relationeel geweld. Na de zomer van 2009 zijn enkele nieuwe prioritaire voorzieningen bekend gemaakt.

Eindhoven is een stad met veel verschillende nationaliteiten. Beleid is gericht op het bevorderen van het samenleven van individuen met elkaar in een ongedeelde samenleving. Doelstelling is dat oude en nieuwe inwoners (onafhankelijk van geslacht, etnische afkomst of seksuele geaardheid) voldoende zijn toegerust om als volwaardig burger (gelijke kansen) te kunnen meedoen in de samenleving.

Eindhoven bevordert zelfredzaamheid, maar biedt ook (*outreachende*) ondersteuning aan mensen die niet op eigen kracht kunnen participeren. De vraag staat daarbij centraal. De organisatie van het aanbod vindt zo dicht mogelijk bij de burger plaats: in wijken en buurten. Bij voorkeur via een collectief aanbod, maar waar nodig wordt maatwerk geleverd. Actieve burgers, vrijwilligers en mantelzorgers worden ondersteund.

Gezonde leefstijl, gezonde buurten en gezonde zorg zijn de speerpunten van het lokale gezondheidsbeleid. Samenhang tussen wonen, werken, zorg en leefomgeving wordt versterkt door onder meer woonservicezones.

Uitdagingen en dilemma's

- Eindhoven heeft een centrumfunctie en moet mede daardoor veel zorgvoorzieningen in stand houden.
- Door de economische crisis zat de druk op de voorzieningen toenemen.
- Dalende rijksbudgetten staan haaks op groeiend aantal taken en toenemende vraag naar voorzieningen. Dit vraagt om eert kritische blik op het individuele en collectieve voorzieningenniveau. Vragen die daarbij centraal staan zijn: wat is de rol van de overheid / gemeente, welke functie kunnen of moeten andere maatschappelijke organisaties en instellingen vervullen en wat is de eigen verantwoordelijkheid van burgers.
- Samenwerking met en financiering regiogemeenten Stedelijke Kompas.
- Doorontwikkeling collectieve WMO-voorzieningen.
- Individualisering en verharding van de maatschappij zorgt voor afname van maatschappelijk draagvlak voor de zorg van kwetsbaren en verslaafden.
- Vernieuwing welzijnsbeleid: nadenken over mogelijke versterking regierol gemeente door over te gaan op trajectfinanciering in plaats van buikfinanciering via BCFs.
- Nadenken over de verbinding publieke gezondheid, eerstelijnszorg en armoedebeleid,
- Nieuwe locatie asielzoekerscentrum Beatrixoord.
- Nieuwe afspraken Rijk over aantal inburgeringstrajecten.
- Definitief besluit over sluiting tippelzone.

3.3 Onderwijs en Jeugd

Waar staan we?

Eindhoven faciliteert ontplooiingsmogelijkheden voor jeugd met als doel dat jongeren zich ontwikkelen tot zelfstandige deelnemers in de maatschappij. Centraal staat het aanbieden van een ononderbroken ontwikkelingslijn. Het beleid is gericht op het versterken van talenten, interesses en potenties en op het erbij willen, kunnen en mogen horen. Activiteiten staan onder meer in het teken van bevordering onderwijsdeelname, bevordering integratie, bestrijding onderwijsachterstanden, voorkomen voortijdig schoolverlaten, bevordering techniek educatie, preventie en aanpak van risicojeugd, opvoed- en opgroei-ondersteuning. Dit alles zo veel mogelijk gericht op preventie.

De afgelopen jaren is ingezet op de ontwikkeling van brede ongedeelde scholen voor het VMBO, extra inzet in de Krachtwijken, het plan van aanpak Marokkaanse risicojeugd en tenslotte is stevig getrokken aan de realisatie van een campus voor het internationaal onderwijs.

Uitdagingen en dilemma's

- Rijksmiddelen voor jeugd worden gebundeld tot een doeluitkering jeugd.
- Toenemend aantal multi-probleemgezinnen en de inzet daarbij van het Centrum voor Jeugd en Gezin.

- De verwachting is dat de jeugdzorg wordt overgeheveld van provincie naar centrumgemeenten. Begin 2010 neemt het kabinet hierover een besluit. Eindhoven wordt dan verantwoordelijk voor de regionale inzet van jeugdzorg. Wat dit precies betekent voor Eindhoven is nog niet duidelijk. Er zal waarschijnlijk sprake zijn van een geleidelijke overheveling.
- Visie nodig over afstemming onderwijs - arbeidsmarkt en rol gemeente daarbij.
- Rondom peuterspeelzalen en kinderopvang moeten we de rijks- en gemeentelijke ambitie realiseren om 100% van de doelgroepkinderen in de voorschoolse leeftijd van 2-4 jaar te bereiken met een educatief programma waarmee taal- en ontwikkelingsachterstand wordt voorkomen.
- Verdere uitbouw van het jongerenloket, opvangvoorzienig eSMS (Eindhovense Sociaal Maatschappelijke School), voorziening Plus-school.
- Tegengaan van voortijdig schoolverlaten is aandachtspunt.
- Bekostiging leerlingenvervoer moet structureel worden geregeld.
- Middelen in fonds onderwijshuisvesting zijn niet toereikend om de ambitie rondom realisatie SPIL-centra te verwezenlijken.
- Tussen 2009-2012 moeten drie nieuwe VMBO's worden gerealiseerd.
- Realisatie campus internationaal onderwijs moet worden gerealiseerd.
- Al dan niet uitbreiding van ruimte voor jongeren in Woensel.

3.4 Kunst, Cultuur en Sport

Waar staan we?

Op het terrein van sport is Eindhoven voorhoede speler. De stad sluit met haar sport- en beweegbeleid aan op 'Nederland Sportland 2016' en het Nederlandse 'Olympisch Plan 2028'. We zijn de komende twee jaar de stad van waaruit de Nederlandse en Belgische voetbalbond trachten het WK van 2018 of 2022 binnen te halen.

In het gemeentelijke cultuurbeleid is een omslag gemaakt, die nog nader vorm moet krijgen. "Cultuur Totaal" is vastgesteld in 2008 en de uitwerking naar "Cultuur Totaal van theorie naar praktijk" in 2009. Met dit nieuwe cultuurbeleid wordt ingezet op top, talent en breedte en op het voor iedereen toegankelijk maken van cultuur. Daarnaast wordt gestreefd naar meer verbinding tussen kunst en cultuur en de sociale, economische en ruimtelijke domeinen. Ook de intrinsieke waarde van kunst krijgt voldoende ruimte. De vanzelfsprekendheid van het blijven verstrekken van eenmaal toegekende subsidies, maakt vanaf 2010 plaats voor het subsidiëren op basis van activiteiten. (Culturele) instellingen kunnen op basis van (meer)jaarplannen subsidie krijgen voor het uitvoeren van concrete activiteiten.

Uitdagingen en dilemma's

- Uit onderzoek blijkt dat ondernemingen bij de afweging om zich ergens te vestigen zich niet alleen laten leiden door aantrekkelijke bedrijfslocaties, verkeersontsluiting en woningmarkt. Juist ook de uitstraling en beleving die een stad heeft, is hierbij belangrijk. Kunst, cultuur en sport zijn hierbij beeldbepalend.

* Verder verbeteren *governance* van culturele instellingen.

- Het positioneren van cultuurhistorie en cultuurhistorisch erfgoed (mede n.a.v. adviescommissie Cultuur Totaal).
- * Cultuur toegankelijk maken voor een grotere groep Eindhovenaren.
- Voorbereiding kandidatuur Brabant voor Culturele Hoofdstad 2018. Vraag daarbij is: op welke manier gaat Eindhoven hierin anticiperen?
- Nieuwbouw Plaza Futura.
- Besluiten over de doorstart van PopEi.
- Het voornemen van Philips om een Philipsmuseum te realiseren.
- Doorontwikkeling Centrum Topsport en Onderwijs (CTO).
- Nadenken over de manier waarop Eindhoven participeert in 'Nederland Sportland 2016' en het Nederlandse 'Olympisch Plan 2028'.
- Investerings nodig in kunstgrasvelden, sportontmoetingsplekken in de stad en sportaccommodaties, verenigingsondersteuning.
- Verdere uitbouw van de organisatie Sportformule (sport in de breedte).

3.5 Openbare orde en veiligheid

Waar staan we?

Eindhoven is op dit moment nog niet de veilige stad die het wel wil zijn. Er wordt veel aan de weg getimmerd, maar de ambities reiken verder. Er zijn nog veel verbeterpunten. Landelijke veiligheidsindexen en onderzoeken van de commissie Fijnaut (2008) en COT (2009) bevestigen dit beeld. Door een krachtige regie en aansturing langs de weg van de inhoud en organisatie wil Eindhoven de veiligheidscijfers en de veiligheidsbeleving verbeteren.

De raad heeft in november het Beleidskader Integrale Veiligheid (2010-2013) vastgesteld. Er zijn 9 speerpunten aangewezen. Dat zijn om te beginnen de misdrijven die de burgers en bedrijven het meest raken en waar Eindhoven hoog op scoort: woninginbraken, auto-inbraken, fietsendiefstallen en overvallen. De andere prioriteiten zijn veilig uitgaan, de aanpak van risicojeugd, de aanpak van georganiseerde criminaliteit, de aanpak van geweld en tenslotte de geïntegreerde aanpak van woonoverlast. De ambitie is, om samen met onze veiligheidspartners, de stad binnen vier jaar aantoonbaar en voelbaar veiliger te maken. De introductie van de Eindhovense Veiligheidsindex is hiervan een onderdeel.

Uitdagingen en dilemma's

- De beschikbare middelen voor veiligheid staan onder druk. Toch is meer resultaat nodig. Door met interne en externe partners nieuwe samenwerkingsverbanden aan te gaan, kunnen we de gezamenlijke effectiviteit vergroten.
- Stroomlijning van processen in het Veiligheidshuis Eindhoven aan de hand van de resultaten van de strategische heroriëntatie (begin 2010).
- Regionalisering van het Instituut Veiligheidshuis. De Veiligheidshuizen van Eindhoven en Helmond moeten samen de regio Zuid-Oost Brabant gaan voorzien. Dat verlangt duidelijkheid in sturing, duidelijkheid in het aanbod van de partners aan de diverse gemeenten en evengoed duidelijkheid over de vraag

- aan die gemeenten en de voorwaarden waaronder zij gebruik kunnen maken van het Veiligheidshuis Eindhoven.
- Met betrekking tot het Regionale Informatie en Expertisecentrum (RIEC) speelt eveneens een regionale ontwikkeling. Ook hier is duidelijkheid nodig over de bestuurlijke aansturing, de ambtelijke onderbrenging en de gezamenlijke financiering.
 - Komende jaren speelt een herijking van het coffeeshopbeleid (rapport van de Adviescommissie Drugsbeleid/commissie Van der Donk). Eindhoven wil met een pilot voor de stad en regio bijdragen aan de realisatie van de landelijke doelstellingen (kleinere coffeeshops, voor lokale gebruikers en bestrijding georganiseerde criminaliteit).
 - Veiligheid en Technologie is in Brainport Eindhoven een aantrekkelijke bundeling. In 2009 is samen met partners de intentieverklaring ondertekend ten behoeve van de oprichting van een instituut voor veiligheid en technologie, inclusief beleid en regelgeving.
 - Inzet voor de vestiging van een volwaardige rechtbank in de stad. De uitdaging is het vinden van de juiste locatie voor de rechtbank en voor de bedrijvigheid als advocatuur en hoogwaardige dienstverlening die dit met zich meebrengt.
 - Inzet voor het krijgen van een penitentiaire inrichting.

3.6 Bestuur en Burger

Waar staan we?

De regionale samenwerking in Zuidoost-Brabant heeft formeel vorm in het bestuursconstruct van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE). Binnen het SRE is een aantal prioriteiten vastgesteld, waaronder het positioneren van de regio als best presterende economische regio, het stimuleren van hoogwaardig kennis en -creatieniveau, het bevorderen van een aantrekkelijke leefomgeving met zowel stedelijke dynamiek als landelijke rust en ruimte, en verbetering infrastructuur. Voor een aantal specifieke uitdagingen in het stedelijke gebied (Eindhoven en de zeven direct omliggende gemeenten) is de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied Eindhoven (BSGE) ingesteld. Deze heeft taken en bevoegdheden op het gebied van woningbouw, bedrijventerreinen en economische structuurversterking door het verstrekken van stimuleringssubsidies uit het zogenaamde Financieringsfonds. Ten behoeve van meer zichtbaarheid bij de Europese Commissie en bij onze internationale partners heeft de gemeente in 2006 een kantoor geopend in Brussel. Het gaat om beleidsbeïnvloeding, ontwikkelen van internationale netwerken, ontwikkeling van projecten en communicatie over Eindhoven in Brussel en omgekeerd. De ELAt (samenwerking Eindhoven-Leuven-Aachen triangle) is een belangrijk resultaat hiervan. Eindhoven staat vooraan bij de discussie over het Europese Instituut voor Technologie, zoals dit vorm krijgt in Kennis- en Innovatiegemeenschappen.

Daarnaast investeert Eindhoven in mondiale bewustwording. Dit krijgt vorm door de uitvoering van meerjarige ontwikkelingsprogramma's met onze zustersteden Emfuleni, Gedaref en Chinandega.

Vanaf 2008 is er veel geïnvesteerd om de kwaliteit van burgerparticipatie te verbeteren. Centraal staat het verbeteren van de samenwerking met burgers. Maar ook het stimuleren, activeren en in staat stellen van mensen om mee te doen, mee te werken en mee te denken in de stad, de buurt of de wijk. Uit de inwonersenquête blijkt dat deze inzet vruchten afwerpt.

Uitdagingen en dilemma's

- De regionale samenwerkingsvorm (SRE) blijft een vorm van verlengd lokaal bestuur. Aandachtspunt hierbij is de bestuurlijke slagkracht, en de uitstraling en belangenbehartiging naar buiten als één stedelijk gebied.
- * Het BOR/BSGE-convenant is van oorsprong ingezet als een volwaardig alternatief voor eerdere herindelingsplannen. In praktijk beperkt het zich tot een planningsinstrument (met boete-systematiek) voor woningbouwcontingenten en bedrijventerreinen, en tot een beleidsarme subsidieregeling voor economische en Infrastructurele projecten van (sub) regionaal belang. Herbezinning is op zijn plaats.
- * Het Rijk biedt geen alternatief voor het WGR+-construct. Verdergaande vormen van samenwerking voor het stedelijk gebied moeten dan ook op regionaal niveau tot stand worden gebracht
- Er ligt een kans aangezien een toenemend aantal regio-gemeenten het belang onderkent van een optimale bestuurlijke slagkracht en een eenduidig naar buiten treden van het stedelijke gebied. Dit biedt mogelijkheden voor verdergaande vormen van samenwerking.
- De optimale bestuurlijke schaal varieert voor verschillende onderwerpen. Schakelen tussen schalen (wijk, stad, regio) is in toenemende mate belangrijk.
- Europese fondsen kunnen in de toekomst nog sterker bijdragen aan de financiële taakstelling en ambities van de stad en de regio.
- De Europese fondsen voor innovatie en R&D zullen fors toenemen. Deze middelen ('Europe 2020') worden op basis van competitie verstrekt. De Brainport Eindhoven visie raakt het hart van deze Europese agenda.
- De Europese fondsen op het terrein van grensoverschrijdende /transnationale samenwerking zullen belangrijk blijven of zelfs toenemen in omvang.
- Besluit over doorontwikkeling van het (Brainport) Eindhoven-kantoor in Brussel. Keuze voor Brabantbrede delegatie of een sterk gefocust kantoor volgens triple helix principe.
- Vaststellen van een nieuw beleidskader internationalisering (mondiale bewustwording). Daarin het niveau en de ambitie benoemen ten aanzien van het aantal stedenbanden, de criteria voor en de inhoud van de samenwerking.
- Burgerparticipatie is in wijk- en buurtaangelegenheden gemeengoed geworden. Keuze is om burgerparticipatie meer een rol te geven in stedelijke thema's.
- Derde generatie burgerparticipatie: de overheid is actief, zonder over te nemen, leeft zich in, kijkt wat burgers zelf willen en kunnen bijdragen, wat hun mogelijkheden en talenten zijn. Het biedt brede voorzieningen en vraagt van burgers om zelf initiatief te nemen. Hierdoor wordt van de deskundigheid en professionaliteit van burgers gebruik gemaakt om besluitvorming en draagvlak voor overheidsbeleid te versterken.

- ♦ Het verkennen van nieuwe technologieën / interactieve instrumenten om meer en gericht burgers kunnen bereiken.

3.7 Bedrijfsvoering en organisatie

Waar staan we?

Vanaf 1 januari 2009 hebben we te maken met 21 nieuwe sectoren in 4 nieuwe divisies en 3 nieuwe ondersteunende sectoren. In deze nieuwe organisatie gaan mensen nieuwe samenwerkingsverbanden aan, met nieuwe werkwijzen en in nieuwe werkprocessen. Om een aantrekkelijke werkgever te zijn is het carrièreplein in oprichting, waar alle personeelsinstrumenten die direct met de loopbaan van medewerkers te maken hebben zijn samengebracht.

Eindhoven staat voor volledige naleving van de Europese aanbestedingswetgeving en past zoveel mogelijk uniforme richtlijnen en objectieve selectiecriteria toe.

Een effectief en efficiënt georganiseerd inkoop- en aanbestedingsproces wordt nagestreefd, zowel waar het de interne organisatie betreft als waar het offerte- en transactiekosten voor aanbieders betreft. Inkoopkracht wordt ingezet ten behoeve van publieke belangen als milieu en werkgelegenheid en Eindhoven wil overregulering en bureaucratiesering vermijden.

De waardering voor onze dienstverlening is in de afgelopen jaren gestegen. Klanten kunnen rekenen op een vraaggerichte en geïntegreerde werkwijze. Eindhoven wil werk maken van het vereenvoudigen van procedures, regels en toezicht en is één van de ondertekenaars van het Convenant vermindering regeldruk. Enkele successen zijn de toename van telefonische bereikbaarheid, vernieuwing van het webloket en de vormgeving en inrichting van het Inwonersplein, het Ondernemersplein en het Werkplein.

Een langetermijnvisie op huisvesting van de gemeentelijke organisatie is in voorbereiding. Daarbij wordt ook gewerkt aan de ontwikkeling van een werkplekconcept voor 2015. Voor de korte termijn staan verhuizingen op stapel die voortvloeien uit 'Eindhoven Eén Organisatie'.

Uitdagingen en dilemma's

- Er is een trend naar meer samenwerking in regionaal verband om investeringen, expertise en beheerskosten te delen.
- De gemeente wil een klimaatneutrale organisatie worden met duurzame energie en energielabel gebouwen. Het streven is 100% duurzaam inkopen.
- De doorontwikkeling van de organisatie vraagt om investeringen in cultuur- en ontwikkelprocessen: managementdevelopment, competentieontwikkeling, P&O jaarcyclus, teambuilding en prikkeling en bewustwording (De Ander Centraal);
- Als de gemeente Eindhoven wil dat het personeelsbestand een afspiegeling is van de beroepsbevolking van de stad, gezien de in de stad aanwezige diversiteit, de immigratie en de toenemende stroom kenniswerkers, zijn (politieke) keuzes nodig.
- Mogelijk uitbesteden van operationele beheerstaken en/of het overnemen van taken vanuit de regiogemeenten (bijvoorbeeld bij ICT).

- * Het landelijk ingezette 'Overheid geeft Antwoord©' moet leiden tot een transparante overheid die de klant centraal stelt. Het gemeentelijke KCC (Klantcontactcentrum) ontwikkelt zich tot de toegangspoort voor alle vragen aan de overheid in 2015. De gemeente als 'eerste overheid'.
- * Dienstverlening moet aan steeds hogere eisen voldoen (veiligheid, privacy, wensen van de klant, voorschriften van het Rijk etc). Dit kan op gespannen voet staan met een efficiënte organisatie.
- * Nader afbakenen van de rol van de overheid: is gemeentelijke dienstverlening gericht op contacten tussen klant en overheid, of ook tussen klanten en burgers onderling (bijvoorbeeld in het kader van mantelzorg)?
- * Hoe garanderen we als gemeente excellente dienstverlening bij eventuele uitbesteding van taken.
- * Het nieuwe werken heeft gevolgen voor de organisatie-inrichting: plaats en tijd ongebonden kunnen werken, ICT-vaardiger, meer opleiden, externe stages/detacheren ten behoeve van netwerkvorming, thuis werken en op afstand werken.
- * Vaststellen gemeentelijk meerjaren-huisvestingsprogramma, lange-termijn visie en werkplekconcept.

3.8 Wonen en Wijken

Waar staan we?

De woningbouwbehoefte voor de periode van 2010 tot 2020 bedraagt voor de totale regio (SRE) ruim 26.000 woningen. Dit wordt voornamelijk verklaard door een naar verwachting bescheiden autonome bevolkingsgroei in combinatie met een dalende trend in woningbezetting. De gevolgen van de kredietcrisis en de effecten op de woningmarkt zijn nog niet in te schatten. Er lijkt sprake te zijn van een tijdelijke vraaguitval. Op termijn blijft de vraag naar woningen in de regio Eindhoven onverminderd groot. De provinciale bevolkingscijfers bevestigen dat.

In oktober 2009 is een nieuw programma Wonen (periode 2010 tot 2015 met een doorkijk naar 2020) vastgesteld door de Raad. Hiermee is Eindhoven in staat om afspraken te maken met het Rijk, de regio, woningcorporaties en andere marktpartijen.

Naast de nieuwbouwpoging ligt er ook een herstructureringsopgave. In de afgelopen jaren is al een substantieel deel hiervan ter hand genomen. Wijkvernieuwing heeft zich ontwikkeld van een meer fysieke insteek naar een integraal vraagstuk gericht op verbetering van leefbaarheid en sociale stijging van bewoners. De aanpak in de wijken heeft een stevige wind in de rug gekregen met de Krachtwijkaanpak. Het thema duurzaamheid wordt steeds belangrijker in de woonopgave. Een duurzaam gebouwde woning is een woning waarin het prettig wonen is en waar een gezond binnenmilieu heerst. Daarbij gaat het om afval, water, gezondheid, materialen en binnenmilieu.

Tenslotte mag worden verwacht dat op het gebied van woningbouw de komende jaren de gevolgen nadrukkelijk zichtbaar worden van het feit dat Eindhoven geen herindelingsgemeente is geweest. In tegenstelling tot andere, vergelijkbare steden,

zijn de mogelijkheden voor het bouwen op uitleglocaties, inclusief de financiële voordelen hiervan, zeer beperkt tot geheel afwezig. Eindhoven heeft, los van de afspraken in BOR-verband, voornamelijk te maken met binnenstedelijk bouwen, transformatie en herstructurering. De financiering van deze opgaven is beduidend complexer en gaat veelal gepaard met onrendabele planexploitaties.

Uitdagingen en dilemma's

- Lange termijn prognoses van de provincie laten een groei van Eindhoven zien naar 236.000 inwoners in 2040. De vraag naar woningen zal toenemen.
- * Kwaliteit (maatwerk en duurzaam) van woningen en woonomgeving wordt steeds belangrijker.
- Duurzaamheid valt of staat met commitment van ontwikkelaars en corporaties.
- * Kiezen voor en stimuleren van energieneutrale projecten (ook in bestaande bouw) vraagt om investeringen.
- Mogelijke financiële consequenties (boetes) van het niet nakomen van huidige woningbouwafspraken in BOR-verband.
- * Eindhoven moet in de periode van 2010 tot 2015 op eigen grondgebied minimaal 2.785 woningen aan de bestaande woningvoorraad toevoegen. Daarnaast vindt via de integrale wijkvernieuwing een kwaliteitslag plaats waardoor ca. 1.000 bestaande woningen worden vervangen door nieuwbouw. Dit betekent gemiddeld 750 (bruto) woningen per jaar.
- * Samenwerking met omliggende gemeenten (nieuwe BOR-afspraken?).
- * Sturen op realisatie van de uitbreidingslocaties (Blixembosch Noordoost, Meerhoven, Tongelrese Akkers, Castilielaan)
- Sturen op realisatie van bestaande projecten (Strijp S, Strijp R en sloop / nieuwbouw in wijkvernieuwinggebieden), zodat woningbouwambities (welke vastliggen in afspraken met Rijk en regio) gehaald kunnen worden.
- * De NV Wonen boven winkels is opgericht. Nu aandacht voor realisatie.
- Aanpakken van woonmilieus (wijken) waar de kwaliteit van wonen in brede zin onder druk staat. Zowel wat betreft woningvoorraad en woonomgeving, als wat betreft sociale problemen van inwoners en de aanwezigheid van voorzieningen. Door cumulatie van diverse problemen kunnen buurten in een (snelle) neerwaartse spiraal terecht komen. Het gaat hierbij om chirurgische ruimtelijke ingrepen op specifieke locaties en het opwaarderen van de openbare ruimte. Dit in combinatie met de uitvoering van toegesneden sociale programma's gericht op het verbeteren van de leefbaarheid en de sociale stijging van bewoners. Deze wijken-opgave samen met corporaties en bewoners oppakken.

3.9 Infrastructuur en bereikbaarheid

Waar staan we?

De capaciteit van de bestaande infrastructuur schiet tekort, de reistijden worden langer. De sterk gebundelde infrastructuur is kwetsbaar voor opstoppingen en vertragingen bij calamiteiten omdat er geen uitwijkmogelijkheden zijn. De regio is een cruciale schakel in het doorgaande internationale wegverkeer. Met de verbreding

van de A2/A67 ter hoogte van Eindhoven wordt een belangrijke flessenhals aangepakt. Een snelle verbinding met het HSL-netwerk is nodig om optimaal in de internationale netwerken te kunnen opereren.

Eindhoven Airport is een internationale luchthaven. Het aantal internationale verbindingen is fors uitgebreid. Regelgeving en milieueisen maken een verdere doorgroei tot een complexe opgave. Om (regionale) partijen bij elkaar te brengen en meer helderheid te krijgen onder welke condities verdere doorgroei van Eindhoven Airport mogelijk kan zijn (uit plaatsen van ongeveer 25.000 vluchten van Schiphol), heeft het Kabinet de Alders-tafel Eindhoven ingesteld.

De regio loopt voorop in de MIRT-aanpak, gebaseerd op het Bereikbaarheidsplan Zuidoostvleugel BrabantStad. In deze aanpak staat integrale programmering van ruimtelijke ordening, infrastructuur en beïnvloeding van de modal split centraal.

Uitdagingen en dilemma's

- * Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen leveren extra verkeer op. Hierdoor komt bereikbaarheid en leefbaarheid van de (binnen)stad onder druk te staan.
- * Fiets en openbaar vervoer worden steeds belangrijker, maar het autobezit en het autogebruik blijven groeien.
- * Toenemende vergrijzing vraagt om aangepast vervoer op maat.
- * Vorm geven aan principiële omslag van bereikbaarheid naar duurzame mobiliteit.
- * invulling geven aan de door de Raad vastgestelde (ambitieuze) doelstelling voor verandering in de modal-split 2007-2020.
- * Er moeten de komende jaren duidelijke keuzes gemaakt worden over de beschikbaarheid van het wegennet voor verschillende doelgroepen. Specifiek geldt dit voor het gebied binnen de Ring en de belangrijke radialen.
- * De uitwerking van het Bereikbaarheidsprogramma Zuidoostvleugel BrabantStad is komende bestuursperiode aan de orde met o.a. besluitvorming over het tracé voor de Grote Ruit en de gebiedsgerichte uitwerkingen voor het Middengebied en N69-corridor.
- * Eindhoven Centraal Station vormt een essentiële schakel in het mobiliteitsnetwerk voor Eindhoven en de regio. Visieontwikkeling en uitwerking voor het NS-station en omgeving (waaronder busstation Neckerspoel) is aan de orde.
- * Voor het voeren van een sturend parkeerbeleid is een parkeervisie nodig.
- * De invulling van de bereikbaarheidsambities als 'basics' voor Brainport Eindhoven gaat gepaard met grote maatregelen en forse investeringen. Denk hierbij onder andere aan het HOV-netwerk, stationsverbeteringen, ontsluiting BIC/Eindhoven Airport Transferia, Dynamisch VekeersManagement, fietsnetwerk.
- * Met de uitvoering van maatregelen komt ook de exploitatie van verkeersvoorzieningen onder druk te staan, zoals de exploitatie van transferia, (bewaakte) fietsenstallingen, het openbaar vervoer, maar ook het beheer en onderhoud van verkeersregelininstallaties.
- * Internationale bereikbaarheid: onder andere HSL-verbinding met Duitsland en België en meer bestemmingen Eindhoven Airport.

3.10 Ruimtelijke kwaliteit en openbare ruimte

Waar staan we ?

De stad ontwikkelt zich tot een compacte stad met een ruimtelijke structuur van drie groene wiggens en verstedelijking daartussen. De stad wordt afgerond met de laatste uitbreidingslocaties: Brainport Innovation Campus (BIC) & Esp Noord (werken), Blixembosch Noord Oost, Meerhoven en Tongelrese Akkers (wonen). De drie groene wiggens (de Karpen, Landelijk Strijp en Gennepers Parken) worden beschermd en doorontwikkeld. De ruimtelijke hoofdstructuur van de stad verandert niet meer. De stad zal binnen bestaande grenzen moeten groeien. Er komt de komende jaren dan ook een zwaar accent te liggen op inbreiding en herontwikkeling (zoals Strijp S en Strijp R). Transformatie van kleinschalige bedrijventerreinen, revitalisering van bestaande terreinen en herschikking van (naoorlogse) woonwijken is nodig om te kunnen blijven groeien.

De Interimstructuurvisie wordt vastgesteld. Daarmee is de ruimtelijke hoofdstructuur en het gebruik van de ruimte vastgelegd. Noodzaak hiervoor was gelegen in de nieuwe Wet ruimtelijke Ordening, welke een nauwere samenwerking tussen privaatrechtelijke en publiekrechtelijke instrumenten mogelijk maakt. In 2011 volgt de definitieve structuurvisie. Op stadsdeelniveau stellen we gebiedsprogramma's op om meer samenhang aan te brengen tussen lopende ontwikkelingen, (sectorale) programma's en projecten.

Een van de kerntaken van de gemeente is het inrichten en beheren van de Openbare Ruimte (grijs, groen en blauw). Extra aandacht is er voor toegankelijkheid, burgerparticipatie, design en duurzaamheid. Bijvoorbeeld het steeds meer toepassen van LED bij nieuwe en bij vervanging van lichtarmaturen. Er is achterstand op het gebied van verharding, civieltechnische kunstwerken en openbare verlichting.

Uitdagingen en dilemma's

- * Structureel minder geld van Rijk en provincie beschikbaar en wegvallen NRE-middelen. Dit betekent minder capaciteit en middelen voor integrale gebiedsontwikkeling (waaronder integrale wijkvernieuwing) het onderhoud van de openbare ruimte.
- Meer sturing door nWRO op gebiedsontwikkeling (inrichting Fonds bovenwijken).
- * Per 1 januari 2010 ingang van de WABO (wet omgevingsvergunning): één vergunning voor een 25-tal van vergunningen en toestemmingen op gebied van natuur, milieu bouwen en ruimte. Integraal werken.
- Na invoering van de regionale uitvoeringsdiensten (RUD) voor onderdelen van vergunningverlening (met ingang van 2012) moeten de effecten op de gemeentelijke organisatie in beeld worden gebracht
- * Digitalisering bestemmingsplannen.
- Maken definitieve structuurvisie in 2011.
- * Ruimte voor initiatieven voor wonen en werken door proactieve gebiedsvisies (burgerparticipatie, duurzaamheid en integraliteit).
- Strategische verwervingen worden steeds belangrijker in het kader van inbreiding, herontwikkeling en herstructurering (actievare grondposities innemen).

- * Veel openbare ruimte (specifiek wegen, viaducten en openbare verlichting) is toe aan onderhoud/vervanging. Dit vraagt investeringen.
- * Steeds intensiever gebruik van buitenruimtes (meer en hogere eisen).
- * Meer aandacht voor toegankelijkheid, duurzaamheid (o.a. toepassing van LEO), design en burgerparticipatie.
- * Afronden visies: Jagershoef, Vlokhoven, Vaartbroek, Geldropseweg /Irisbuurt.
- * Haalbaarheidsstudie Evoluon.
- * Het ontwikkelen van een visie op de Ring (maatregelen voor een betere doorstroming, ruimtelijke kwaliteit, inrichting openbare ruimte, herkenbaarheid en vermindering van de barrièrewerking).
- * Aanstellen supervisors voor centrum en kanaalzone en het functioneren van alle supervisors evalueren.
- * Bestrating Binnenstad is toe aan vernieuwing (licht en design zichtbaar?).
- * Vergroten belevingswaarde groen en water.

3.11 Duurzaamheid en milieu

Waar staan we?

Duurzaamheid is 'hot' (film Al Gore). Er is besef dat de huidige manier van leven en consumeren anders moet. Milieu en duurzaamheid staan dus ook in Eindhoven op de kaart. De stad heeft de ambitie geformuleerd om energieneutraal te zijn in 2035-2045. Dit is haalbaar, maar niet met huidig beleid blijkt uit de Routekaart naar een energieneutraal Eindhoven. Aanpassing en aanscherping van beleid blijkt noodzakelijk.

Het onderwerp duurzaamheid is op dit moment nog niet verder uitgewerkt dan de bovengenoemde energieneutrale ambitie. Duurzaamheid is echter meer, het is een uitgangspunt. Bij duurzaamheid gaat om het behouden en bevorderen van de balans tussen People-Planet-Profit. Anders gezegd: Leefbaarheid nu en later. Duurzaamheid is een proces. Het gaat er om duidelijk toegevoegde stappen te zetten, die passen bij de ontwikkeling van Eindhoven en de Brainportregio.

Daarbij nagestreefde doelen kunnen alleen worden gerealiseerd door concrete vertalingen / toepassingen in andere thema's, zoals wonen, bouwen, werken, recreatie, mobiliteit, water, groen. Om de ambities op het terrein van duurzaamheid te halen is het nodig kansen bij nieuwe ontwikkelingen goed uit te werken. Zeker waar de gemeente zelf zeggenschap heeft zoals bij Spilcentra, (sport)accommodaties, nieuwe huisvesting gemeentelijk apparaat, maar ook ten aanzien van duurzaam inkopen, LED straatverlichting, bevorderen biodiversiteit (Groen en Waterstructuren) e.d.. Daarnaast moet met grote spelers in de stad worden gezien hoe dergelijke uitwerking bij hun initiatieven kan worden verkregen.

Belangrijk kenmerk is dat de te treffen investeringen zichzelf vaak terugverdienen. Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) en de GPR (Gemeentelijke Praktijk Richtlijn: kwaliteit- en duurzaamheidprestaties van een gebouw gemeten) zijn hier al voorbeelden van.

Uitdagingen en dilemma's

- * Uitvoering geven aan de energieneutrale ambitie in de periode 2035 - 2045.
- * Aangaan strategische allianties met partijen in de stad. Concreet afspraken maken over te treffen voorfinancieringen van duurzaamheidsinvesteringen en de verdeling van de op termijn te behalen voordelen.
- * Nadenken over het opzetten van een milieu-investeringsfonds.
- * Verkennen mogelijkheden ten behoeve van slim financieren voor duurzaamheids- en klimaatmaatregelen (koop, huur, lease of combinaties daarvan).
- * Op dit moment is er weinig capaciteit en zijn er weinig middelen om uitvoering te geven aan de reeds geformuleerde ambities.
- * Verbreding van het thema duurzaamheid en klimaatbeleid door het integreren van milieu, duurzaamheid en gezondheid bij stedelijke ontwikkelingen (mobiliteitsagenda, luchthaven, geluidhinder, luchtkwaliteit).
- * Stimuleren maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO).
- * Stimuleren duurzaam bouwen en duurzame leefomgeving.
- * De eigen organisatie als 'voorbeeldfunctie' door het nemen van klimaat- en duurzaamheidsmaatregelen in/aan de door de gemeente gebruikte gebouwen, voertuigen en materialen en inzet op duurzaam inkopen.
- * Oprichting gemeentelijk productiebedrijf voor duurzame energie.
- * Milieu en gezondheid met elkaar verbinden ter bevordering van leefbaarheid in de wijk.

3.12 Brainport Eindhoven / Economische ontwikkeling

Waar staan we?

Eindhoven is als centrumstad binnen Brainport Eindhoven op koers voor de doorontwikkeling van industriële mainport naar toptechnologie en design regio in Europa. Leidraad is de Brainport Navigator 2013. Doelstelling daarbij is een evenwichtige en duurzame economische groei in termen van: toegevoegde waarde, groei van de werkgelegenheid en versterking van de internationale concurrentiepositie en het internationale vestigingsklimaat. Technologie, design en creativiteit zijn daarbij de troeven en kracht van Eindhoven, evenals het aangaan van strategische samenwerkingsrelaties binnen en buiten Nederland. We zijn er echter nog niet. De Midtermreview van de commissie Siermans (2009) laat dit goed zien. Voor het realiseren van deze doelstelling is de afgelopen jaren gewerkt aan de inrichting van een evenwichtige tripartiete samenwerking van zowel bedrijfsleven, als kennisinstellingen en de overheid. Sinds de oprichting van Stichting Brainport in 2007 is op veel fronten succesvol samengewerkt tussen de drie partners binnen Brainport. Met de fusie tussen Brainport Operations (de werkmaatschappij van Stichting Brainport) en NV Rede per 1 januari 2010 gaat er een nieuwe periode in. Begin oktober jl. heeft de Minister van Economische Zaken aangegeven het belang van de regio Eindhoven voor de nationale economie te erkennen. Eindhoven is gevraagd, analoog aan de Luchtvaartnota en de Havensvisie, te komen tot een samenhangende en integrale visie op Brainport Eindhoven. De visie is beoogd op het schaalniveau van Zuid-Oost Nederland met Brainport Eindhoven als belangrijke spil

daarbinnen en met aandacht voor de grensoverschrijdende verbindingen met Vlaanderen en NRW (Nordrhein-Westfalen). Dit krijgt vorm door de te maken visie Brainport 2020 met concreet uitvoeringsprogramma.

Eindhoven is een designstad. Design wordt steeds meer zichtbaar en beïnvloedt de wijze waarop burgers wonen en leven. Design en stedelijke ontwikkeling gaan steeds meer samen op. Eindhoven was één van de twee finalisten in de competitie World Design Capital 2012. Dit is wereldwijde erkenning voor het designprofiel van Eindhoven en de wijze waarop Eindhoven deze kwaliteit ten behoeve van de economische, ruimtelijke en sociaal-maatschappelijke ontwikkeling van de stad en haar inwoners ontwikkelt.

Tenslotte is er een start gemaakt met een visie op citybrand van Eindhoven en vervolgens citymarketing. Door middel van een interactief en creatief proces met stakeholders werken we aan een breed draagvlak in de stad voor de marketingstrategie waarmee we Eindhoven regionaal, nationaal en internationaal willen profileren.

Uitdagingen en dilemma's

- Ontwikkeling visie Brainport 2020 met uitvoeringsprogramma.
- Het principe van de lokale overheid op afstand: in het kader van de fusie tussen Brainport Operations en NV Rede is de vraag over het doorzetten van het gekozen governance-model opnieuw actueel.
- Uitvoering geven aan aanbevelingen commissie Sistermans: vasthouden aan Navigatorstrategie en aanpak, versnelling van uitvoering.
- * Gezien de internationale netwerken van bedrijfsleven en onderwijsinstellingen in de regio heeft de gemeente (bestuurlijk en politiek) nog een slag te maken wat betreft aandacht voor en versterking van deze netwerken.
- Vasthouden aan de Navigator Strategie betekent onder andere:
 - versteviging Brainport Eindhoven bedrijvigheid. Specifieke aandacht voor behoud kennis en vakmanschap in regio voor Brainport Eindhoven, belangrijke kennis intensieve economische sectoren (HTS, Automotive, Life sciences, Design, Mechatronica) en alle maatregelen/acties die hier voor nodig zijn.
 - versteviging van het (innovatief vermogen van het) MKB in deze ketens.
 - zorgen voor excellent vestigingsklimaat passend bij bovengenoemde sectoren (ruimtelijke randvoorwaarden op regionaal niveau, top verkeersstructuur, Eindhoven Airport, en (internationale) OV-verbindingen, aantrekkelijk stadscentrum, gevarieerd palet aan bedrijfs- en kantoorlocaties in de regio.
 - versterking van de nationale en internationale kennis- en infrastructuurnetwerken: samenwerking overheid, bedrijfsleven en onderwijsinstellingen. Investeren in HBO en WO opleidingen. Een adequaat kennis- en opleidingsniveau is essentieel voor een competitieve economie.
 - Doorontwikkeling economische stedenbanden (onder andere India, Turkije)
 - versterken van de basis (o.a. wijk economie, starters).

- versterking ondernemersklimaat in alle facetten, specifieke aandacht voor OEM-ers⁵ en top toeleveranciers netwerk. Innovatieketens versterken.
 - zoeken naar een aanvullende profilering en perspectief voor de 'onderkant van de arbeidsmarkt. Een profilering die complementair aan de huidige economische structuur dient te zijn.
 - versterken van het organiserend vermogen en de internationalisering van het MKB.
- * Doorontwikkeling van Brainport Avenue. De A2-zone is een aaneengesloten, integraal te ontwikkelen gebied waarbinnen concrete maatregelen worden uitgevoerd, zoals de aanleg van aansluitende en verbindende infrastructuur. Ook de ontwikkeling en herstructurering van werklandschappen hoort hierbij. Het gaat hierbij concreet om Landelijk Strijp, aansluitingen A67 ter hoogte van ASML en A2 ten behoeve van Eindhoven Airport/Brainport Innovatie Campus (BIC), HOV-verbinding High Tech Campus, Slow lane (fiets), verbinding Groene woud, Strijp S en stationsgebied.
- * Planvorming Brainport Innovatie Campus (BIC) volgens het concept 'open innovatie, kennisdelen en gemeenschappelijke ontwikkeling',
- * Nadenken over gebiedsgericht werken voor ondernemers (waaronder gebiedscontracten en speciale belastingen)
- * Versterking campussen, onder andere HTCE en TU/e campus. Het doorontwikkelen en faciliteren van 'open innovatie' is hierbij fundamenteel.
- * Versterking positie Eindhoven Airport als meest innovatieve duurzame luchthaven met een vergroot aanbod van bestemmingen
- * Om dit alles te bereiken is een stevigere samenwerking nodig tussen de centrumsteden in de regio, i.h.b. met regio/Helmond als het gaat om samenhangende visie en beleidsontwikkeling op economisch, verkeerskundig en ruimtelijk terrein.
- * Steeds meer aandacht voor de creatieve industrie als 'nieuwe economie'.
- * Nadenken over het benutten van deze creatieve industrie bij de aanpak van belangrijke sociaal-maatschappelijke vraagstukken (vergrijzing, sociale cohesie, veiligheid, zorg, milieu).
- * Nadenken over de binding van Philips Design en de Design Academy aan de stad.
- * Besluitvorming over behoud en financiering van het Designhuis.
- * Besluitvorming over (cofinanciering) Top Technologisch Instituut voor Design.
- * City marketing verder versterken. Keuzes maken over de positionering en profilering van de gemeente, en over de optimale organisatievorm en in te zetten financiën.

⁶ Original Equipment manufacturer. Een OEM-er is een bedrijf dat productcomponenten van één óf meerdere andere bedrijven gebruikt om een product te maken dat wordt verkocht onder de eigen naam of het eigen merk. Het gaat hier doorgaans om een producent van eindproducten.